

Toți românii, de la cei care au trecut de vârsta de 40 de ani, până la foarte mulți tineri care au aflat de la bunici și părinți, știu sau au auzit de „războiul întregului popor”. Slogan sau nu, uneori luat în derâdere sau folosit în glume despre timpuri nu demult apuse, conține un mare adevăr despre nația română și despre armata sa, Armata României. Trebuie să lăsăm la o parte propaganda cu scopul de a întreține un patriotism educațional, care de multe ori a fost blamată ca fiind doar de sorginte comunistă, să trecem peste sintagmele care chemau să vedem în eroii voievozi puterea acestui neam și să lăsăm de-o parte istoria frământată, înțesată de trădări și supuneri în fața puternicilor cotropitori din est, din Asia sau din vest. Trebuie să știm că cei care au apărat aceste pământuri în regiunile istorice și au realizat continuitatea acestui popor încercat de vremuri pe aceleași pământuri de mii de ani sunt cei mulți, oamenii simpli din popor, țărani sau muncitori, dascăli, preoți, boieri sau burghezi. Dragostea de pământ este în gena românului și nu va pieri prea curând. Cei mulți au luptat să-și apere pământul sau ca să fie împrăprietăriți. Aceasta este deocamdată moștenirea noastră psihogenetică care ne îndeamnă să parafrazăm zicala că „românul s-a născut poet”, și să spunem că „românul s-a născut luptător”. Acești oameni simpli care au înfăptuit cele mai mari realizări ale nației române au jurat să-și apere țara și neamul chiar cu prețul vieții și au ales toate greutățile care implică viața de militar. Că erau din Ardeal, din Moldova sau Oltenia, au trecut Dunărea și au câștigat independența nației, iar mai târziu au luptat și au realizat Marea Unire. Ei au strâns din dinți și s-au călit, nu ca soldatul sovietic, sloganul mult cunoscut și detestat de toți militarii români, ci ca soldatul român dintotdeauna, țăranul acela în opinci și straie curate, care pleca la luptă de lângă familie, chiar din ogorul lui și cu unealta care avea să-i devină armă. Răzeși sau încă legați de pământ, se prezentau la oaste pentru pământ, țară și pentru neam sau mânați de idealul unirii, ca cei care au luptat în Marele război al întregirii doar în cămăși și cu capetele goale.

Armata Română, mereu prost echipată chiar înainte de marile conflagrații, fără tehnică performantă sau arme moderne, și-a plătit victoriile cu jertfe imense și și-a revenit de fiecare dată ca să facă tocmai ceea ce nimeni nu ar fi putut face pentru această țară și acest popor. Și toate acestea pentru pământ. Românul și-a iubit și prețuit pământul pentru care a luptat. Departate de a încerca a face o apologie romanțată a Armatei României, trebuie să recunoaștem „că-n aste mâini mai curge un sânge de” român. Și, de asemenea, trebuie să recunoaștem că în ultima perioadă de timp au apărut tot mai multe pericole la adresa securității României. Că primejdia vine din est, din sud sau vest,

marile puteri tradiționale din proximitatea României au dezvoltat politici agresive în zona Mării Negre și în apropierea acesteia. Aceste manifestări geopolitice regionale determină ca statul român să-și reconsidere posibilele riscuri și amenințări la adresa securității naționale. De aceea, intrarea României în principalele alianțe regionale a fost imperios necesară. Pentru România, acceptarea ei ca membră a Organizației Tratatului Nord-Atlantic, NATO și aderarea la Uniunea Europeană poate fi considerată cea mai bună conjunctură de alianțe politice, militare și economice din întreaga sa istorie. Adaptarea la noul statut a clasei politice, a populației, a mecanismelor interne instituționale, profund marcate de cei 50 de ani de dictatură comunistă, se va realiza într-un interval de timp normal de evoluție, cu parcurgerea tuturor etapelor pe care le-au traversat și statele occidentale după Al Doilea Război Mondial, până la constituirea CEE și, apoi, până în prezent la formarea UE. Armata României a fost principalul organism al statului care și-a adus contribuția la aceste realizări ale politicii externe românești. Tot ea a suferit schimbări majore de ordin organizațional, dar și de mentalitate, pentru definitivarea integrării României în organismele internaționale. Trecerea de la o conducere militară pregătită și formată pe baza conceptelor Pactului de la Varșovia de natură sovietică, la cel din NATO a necesitat un efort imens. Reformarea de la o armată de 320.000 de militari, bazată pe stagiul militar obligatoriu pentru toți cetățenii români, dotată cu armament și tehnică militară exclusiv de proveniență sovietică, la o armată de profesioniști de 75.000 de militari, cu nevoi mari de investiții pentru modernizarea înzestrării tehnico-militare a implicat mari eforturi și sacrificii. Cu alte cuvinte, se dorește o reformare de la o armată ancorată în era industrializării socialiste, într-una care să aparțină erei informatizării. Calea reformării este, din punct de vedere tehnic, foarte sinuoasă și foarte costisitoare. Pe de altă parte, din punct de vedere mental, transformarea va fi extrem de lentă, chiar dacă vom lua în calcul marea capacitate a românului de adaptare și predispoziția lui la improvizație. Armata României va avea o cale extrem de lungă până va deveni profesionistă din toate punctele de vedere. Și acesta va fi dezideratul: transformarea Armatei României de la cea tradițională la cea modernă, implicând toate sistemele sale complexe. Reformarea este doar o etapă care este delimitată în timp și spațiu. Conform mesajului ministrului apărării naționale, dl. Nicolae-Ionel Ciucă, în Carta Albă a Apărării 2021, ne situăm *„într-o nouă paradigmă strategică, diferită de cea a ultimilor 20 de ani, în care atât Armata României, cât și aliații noștri din NATO și UE, ne-am concentrat eforturile pe combaterea terorismului, în principal în misiunile din teatrele de operații din Afganistan și Irak. Este o paradigmă care se fundamentează pe premisa că, pentru a fi eficienți trebuie să conștientizăm că Armata se construiește în modernitate, informație, cunoaștere și noi tehnologii”*.

Marea dilemă rămâne dacă mai putem vorbi în condițiile acestea despre războiul întregului popor în România. În perioada actuală, sub ce forme va mai putea România să-și angajeze resursele umane, grav afectate de migrația spre locurile de muncă din Occident, resursele, capacitatea de producție și infrastructura la nivel național pentru respingerea unei agresiuni militare de amploare? Sunt suficiente instrumentele aflate la nivel politic pe care le putem implementa pentru apărarea națională? Conform Constituției României, Armata României este subordonată exclusiv voinței poporului și are misiunea sacră de a garanta și apăra valorile și interesele fundamentale ale poporului și statului român, pregătind, integrând la nivel național și, la nevoie, făcând uz, conform legii, de toate resursele la dispoziție. Pe de altă parte, misiunea Armatei României de a materializa contribuția națională în cadrul apărării colective a NATO, pe linia angajamentelor operaționale asumate ca stat membru al Uniunii Europene, precum și pentru participarea în cadrul misiunilor și operațiilor de pace sau de tip coaliție. Dacă avem în vedere art. 3, pct. 5, din Legea nr. 446, din 30 noiembrie 2006 privind pregătirea populației pentru apărare, care precizează că, „la declararea mobilizării și a stării de război sau la instituirea stării de asediu, îndeplinirea serviciului militar în calitate de militar în termen devine obligatorie pentru bărbații cu vârste cuprinse între 20 și 35 de ani, care îndeplinesc criteriile pentru a îndeplini serviciul militar”, putem concluziona că neajunsurile unui astfel de demers cresc în complexitate. Conform art. 33 din Legea nr. 45, din 01.07.1994, Ministerul Apărării Naționale are obligația de a organiza pregătirea forțelor armate, dar

și a populației pentru mobilizare, iar principala structură responsabilă pentru verificarea nivelului de pregătire a populației, economiei și teritoriului pentru apărare este Statul Major General, prin intermediul exercițiilor și antrenamentelor desfășurate pe linia mobilizării. Această lege stabilește cine participă și cine organizează constituirea Armatei României în caz de război.

Mai departe, conform prevederilor Strategiei Naționale de Apărare a Țării 2020-2024, unul dintre elementele de noutate introduse prin document este reprezentat de dimensiunea de reziliență, care dobândește un profil pregnant: „Consolidarea rezilienței și reducerea vulnerabilităților reclamă o strategie multidimensională flexibilă și o perspectivă amplă asupra tuturor sistemelor, pentru reducerea riscurilor asociate unei crize, dar și pentru îmbunătățirea capacității de gestionare rapidă a mecanismelor de adaptare la nivel local, național și regional. Reziliența acoperă toate stadiile unei situații de criză, de la prevenție (atunci când este posibilă) la adaptare și limitarea efectelor (când este necesară), și include transformări pozitive care consolidează abilitatea generațiilor actuale și viitoare de a își asigura necesitățile”. În acest context, Carta Albă a Apărării 2021 direcționează eforturile subsumate obiectivelor politicii de apărare, într-o abordare cuprinzătoare, care are în vedere consolidarea cooperării interinstituționale pe toate palierele subsumate apărării naționale, inclusiv din perspectiva dimensiunii de reziliență, având în vedere domeniul de responsabilitate al Ministerului Apărării Naționale. Reziliența și rezistența sunt doi termeni relativi noi în limbajul politico-militar și desemnează două mecanisme diferite ale aceluiași sistem, prin care o națiune poate face față unor agresiuni externe.

Mecanismul prin care sistemul își mobilizează resursele necesare și acționează pentru a diminua efectele negative imediate ale acțiunilor de agresiune ale unui altui stat, în scopul reinstaurării condițiilor normale de funcționare este rezistența. În cazul în care mediul de securitate al țării este puternic afectat, apare fenomenul de reziliență a sistemului, al cărui scop este adaptarea durabilă la noile condiții de normalitate. Nivelul de reziliență atins de societate contribuie la eforturile de descurajare și sprijină efectiv apărarea națională cuprinzătoare prin asigurarea condițiilor, pentru o eventuală mișcare de rezistență planificată și organizată, în vederea reinstaurării suveranității sau independenței teritoriului național. În consecință, reziliența este un element fundamental pentru eficiența planificării, generării și organizării unei mișcări de rezistență. În aceste condiții putem afirma cu certitudine că populația civilă a țării va fi implicată într-un fel sau altul în cadrul efortului de descurajare sau de respingere a unei eventuale agresiuni la adresa suveranității sau independenței teritoriului național. La aceasta trebuie avut în vedere diversitatea și interdependența mediilor unde se pot desfășura diferitele tipuri de confruntări actuale (incapacitatea de a identifica agresorul, atacuri cibernetice, asasini economici, acțiuni de diversiune ale unor firme de securitate care nu aparțin unui stat, etc.), asociate cu aplicarea în conflict a metodelor și tehnicilor specifice războiului neconvențional și hibrid. Constituirea Armatei României este puternic influențată de modernitatea erei informaționale, iar necesitatea reformei și transformării este incontestabilă. Însă, o apărare completă nu este realizabilă decât cu participarea tuturor românilor. Atât timp cât invocăm existența unor paradigme, nu facem altceva decât să ascundem nesiguranța și necunoașterea unui sistem în spatele unor termeni care nu soluționează mai nimic, ci produc mai multă confuzie. Iar invocarea termenilor de reziliență și rezistență ne aruncă simplu înapoi la ceea ce am moștenit de la înaintașii noștri: când va fi nevoie, trebuie să constituim Armata României, să luptăm toți până la unul, ca jertfa noastră supremă să apere aceste meleaguri și să asigure continuitatea neamului pe acest pământ binecuvântat, nu întâmplător numit „Grădina Maicii Domnului”.

Col. (r) Antonio Marinescu